

**OGÓLNE WARUNKI
ZBIOROWEGO UBEZPIECZENIA RODZINNEGO
NA ŻYCIE ROLNIKÓW**

(dotyczy umów ubezpieczenia zawartych od 1 lipca 2009)

Informacja wskazująca, które z postanowień ogólnych warunków zbiorowego ubezpieczenia rodzinnego na życie rolników, kod warunków D8KP10 (OWU) wraz z postanowieniami dodatkowymi do ogólnych warunków ubezpieczenia, kod zmiany DIU0001, dotyczą podstawowych warunków umowy ubezpieczenia. Informacja stanowi integralną część OWU i wynika z art. 17 ust. 1 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.

Lp.	Rodzaj informacji	Numer zapisu
1.	Przesłanki wypłaty świadczenia	§ 3 OWU § 4 OWU § 10 ust. 1, 2 OWU § 18 ust. 2 OWU § 19 OWU
2.	Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty świadczeń lub ich obniżenia	§ 3 OWU § 8 ust. 2 OWU § 10 ust. 3 OWU § 11 OWU § 12 OWU § 13 pkt. 2 – 4 OWU § 14 OWU § 17 OWU

OGÓLNE WARUNKI ZBIOROWEGO UBEZPIECZENIA RODZINNEGO NA ŻYCIE ROLNIKÓW

(obwieszczone przez Prezesa PZU w M.P. Nr 34/85, poz. 312 ze zmianami wprowadzonymi Uchwałą nr UZ/145/2009 Zarządu PZU Życie SA z dnia 14 maja 2009 roku)

Kod warunków: D8KP10

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

Na podstawie niniejszych ogólnych warunków Państwowego Zakładu Ubezpieczeń (PZU) udziela ochrony ubezpieczeniowej rolnikom indywidualnym i członkom ich rodzin w zakresie ubezpieczenia na życie. Z ubezpieczenia tego wypłacane są świadczenia w razie zgonu ubezpieczonego lub współubezpieczonego członka rodziny.

§ 2

Ubezpieczonym może być osoba, która jest podatnikiem podatku rolnego.

§ 3

Współubezpieczonymi członkami rodziny ubezpieczonego są:

- 1) małżonek;
- 2) dzieci własne lub przysposobione, pasierbowie – jeżeli nie żyje ojciec lub matka, a także noworodki martwo urodzone, zarejestrowane w urzędzie stanu cywilnego;
- 3) rodzice ubezpieczonego i jego małżonka; za rodziców uważa się również ojczyma i macochę, jeżeli nie żyje ojciec lub matka, a także rodziców przysposabiających.

§ 4

1. Uprawnionym do otrzymania świadczenia w razie zgonu ubezpieczonego jest osoba wskazana imiennie przez ubezpieczonego (w deklaracji zgody). Jeżeli ubezpieczony nie wskazał uprawnionego albo gdy wskazany uprawniony nie żyje lub utracił prawo do świadczenia, uprawnionymi do świadczenia stają się ustawowi spadkobiercy ubezpieczonego.
2. Ubezpieczony może w każdym czasie zmienić uprawnionego.
3. W razie zgonu współubezpieczonego członka rodziny, uprawnionym do otrzymania świadczenia jest ubezpieczony, a gdy on nie żyje – jego ustawowi spadkobiercy.

ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

§ 5

1. Umowę ubezpieczenia na życie na rzecz rolników indywidualnych zawierają z PZU sołectwa reprezentowane przez sołtysów lub pośredników ubezpieczeniowych.
2. Umowa ubezpieczenia może być zawarta, jeżeli co najmniej 50% rolników z terenu sołectwa uprawnionych do ubezpieczenia podpisał deklarację zgody na przystąpienie do ubezpieczenia.

§ 6

W celu zawarcia umowy ubezpieczenia ubezpieczający składa do PZU:

- 1) wniosek na formularzu PZU;
- 2) imienny wykaz rolników wraz z deklaracjami zgody.

§ 7

1. Umowę ubezpieczenia uważa się za zawartą po wystawieniu przez PZU dokumentu ubezpieczenia (polisy) i przekazaniu go ubezpieczającemu.

2. Deklaracje zgody, złożone przez rolników w czasie trwania umowy ubezpieczenia, przesyłane są do PZU wraz z wykazem imiennym do końca miesiąca kalendarzowego, w którym zostały podpisane.
3. PZU ustala początek odpowiedzialności PZU w deklaracjach zgody i zwraca je ubezpieczającemu, jako dowody przystąpienia rolników do ubezpieczenia.

SUMA UBEZPIECZENIA I SKŁADKA. WYSOKOŚĆ ŚWIADCZEŃ

§ 8

1. Sumę ubezpieczenia wskazuje ubezpieczony w deklaracji zgody. Suma ta nie może być niższa od 100 000 zł i wyższa od 400 000 zł i powinna stanowić wielokrotność 10 000 zł.
2. Ubezpieczony może w każdym czasie podwyższyć sumę ubezpieczenia, z tym że do kwoty podwyżki sumy obowiązują 6-miesięczna karencja.

§ 9

1. Składka miesięczna za każdy 1 000 zł sumy ubezpieczenia wynosi 4,50 zł.
2. Obowiązek opłacania składek rozpoczyna się od miesiąca, w którym rozpoczęła się odpowiedzialność PZU, i kończy z upływem miesiąca, w którym ubezpieczony zmarł.
3. Składka inkasowana jest półrocznie przez sołtysa lub pośrednika ubezpieczeniowego i przekazywana na konto PZU. Jednocześnie przesyłane jest do PZU odpowiednie rozliczenie.
4. Inkaso składek może być ustalone z PZU w inny sposób.
5. Datą opłacenia składki jest data przekazania jej na konto PZU.
6. Ubezpieczający prowadzi imienną ewidencję osób, które dokonali w półroczu opłaty składek.

§ 10

1. W razie zgonu ubezpieczonego, świadczenie równe jest sumie ubezpieczenia.
2. W razie zgonu:
 - 1) małżonka – świadczenie wynosi 80% sumy ubezpieczenia;
 - 2) dziecka, rodziców i teściów – świadczenie wynosi 40% sumy ubezpieczenia.
3. Świadczenie nie przysługuje osobie, która umyślnym czynem karalnym spowodowała zgon ubezpieczonego lub współubezpieczonego.

ODPOWIEDZIALNOŚĆ PZU

§ 11

Odpowiedzialność PZU w ubezpieczeniu rozpoczyna się od dnia następnego:

- 1) po podpisaniu przez rolnika deklaracji zgody, jednakże nie wcześniej niż od daty początku umowy ubezpieczenia i nie wcześniej też niż od daty wpisu do rejestru podatników podatku rolnego – pod warunkiem jednak, że składki zostaną opłacone najpóźniej do końca

zósłtego miesi3c3a kalendarzowego, licz3c3 od nast3p-
nego miesi3c3a po miesi3cu, w kt3r3m powstał obowi3-
zek ich opłacania;

- 2) po opłaceniu skł3dki:
 - a) jeżeli do tej daty rolnik nie podpisał deklaracji zgody,
 - b) w razie wznowienia ubezpieczenia – z zastosowaniem karencji.

§ 12

1. W okresie karencji, wynos3c3ym 6 miesi3cy, odpowiedzialnořć PZU ograniczona jest tylko do řwiadczenia zwi3zanego ze zgonem b3d3c3ym nast3pstwem nieszcz3śliwego wypadku.
2. Okres karencji ma zastosowanie wobec ubezpieczonego, kt3r3y:
 - 1) b3d3c3 podatnikiem podatku rolnego w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia przyst3pił do ubezpieczenia po upływie 6 miesi3cy od dnia zawarcia tej umowy;
 - 2) przyst3pił do ubezpieczenia po upływie 6 miesi3cy od dnia wpisania go do rejestru podatników podatku rolnego;
 - 3) wznowił opłacanie składek po wygařnięciu odpowiedzialnořci PZU;
 - 4) podwi3zyszył sum3 ubezpieczenia, z tym że karencja ma zastosowanie tylko do kwoty, o kt3r3 podwi3zszona została suma ubezpieczenia.

§ 13

Odpowiedzialnořć PZU wygasa:

- 1) z upływem 6 miesi3cy od końca miesi3c3a kalendarzowego, za kt3r3 opłacona została ostatnia skł3dka;
- 2) w ubezpieczeniu indywidualnie kontynuowanym – z upływem 3 miesi3cy od końca miesi3c3a kalendarzowego, za kt3r3 opłacona została ostatnia skł3dka;
- 3) z upływem 30 dni od dnia zgonu ubezpieczonego, jeżeli nie ma małżonka uprawnionego do indywidualnego kontynuowania ubezpieczenia po nim lub spadkobiercy, kt3r3 b3d3c3 po zmarłym podatnikiem podatku rolnego;
- 4) w razie wypowiedzenia umowy ubezpieczenia – z upływem miesi3c3a kalendarzowego, za kt3r3 została opłacona ostatnia skł3dka, najp3źniej z dniem rozwi3zania umowy ubezpieczenia.

§ 14

PZU nie ponosi odpowiedzialnořci w razie zgonu ubezpieczonego lub wsp3lubezpieczonego wskutek działań wojennych albo w wyniku popełnienia lub usiłowania popełnienia przez nich zbrodni.

INDYWIDUALNA KONTYNUACJA UBEZPIECZENIA

§ 15

1. Indywidualnie ubezpieczenie może kontynuować:
 - 1) ubezpieczony, kt3r3 przesiał być podatnikiem podatku rolnego z powodu przejřcia na emerytur3 lub rent3, jeżeli beřpośrednio przedtem opłacał skł3dki nieprzerwanie przez co najmniej 12 miesi3cy;

- 2) małżonek po zmarłym ubezpieczonym, kt3r3 nie b3d3c3 po nim podatnikiem podatku rolnego, jeżeli beřpośrednio przed zgonem ubezpieczony opłacał skł3dki nieprzerwanie przez co najmniej 12 miesi3cy lub kontynuował ubezpieczenie indywidualnie.

2. Indywidualna kontynuacja ubezpieczenia może odbywać się:

- 1) na warunkach, jakie miał ubezpieczony w ostatnim miesi3cu przed przejřciem na emerytur3 lub rent3;
- 2) po podwi3zszczeniu, na wniosek zainteresowanego, sumy ubezpieczenia do řredniej sumy ubezpieczenia w danym wojew3dztwie.

§ 16

Osoba, kt3r3 może indywidualnie kontynuować ubezpieczenie:

- 1) skł3da w PZU wniosek na formularzu PZU;
- 2) otrzymuje z PZU dokument ubezpieczenia (polis3).

§ 17

Wniosek o indywidualne kontynuowanie ubezpieczenia powinien być złożony przed upływem 6 miesi3cy od końca miesi3c3a kalendarzowego, za kt3r3 opłacona została ostatnia skł3dka, a w przypadku wdowy (wdowca) po zmarłym ubezpieczonym, kt3r3 juź kontynuował ubezpieczenie indywidualnie – przed upływem 3 miesi3cy od końca miesi3c3a, za kt3r3 opłacona została ostatnia skł3dka. Złozenie wniosku po tym czasie, nie p3źniej niź w ci3gu dalszych 12 miesi3cy, powoduje wznowienie ubezpieczenia z 6-miesi3czn3 karencj3. Po upływie powyższego okresu wnioskodawca traci prawo do indywidualnego kontynuowania ubezpieczenia.

WYPŁATA řWIADCZEŃ

§ 18

1. PZU wypłaca řwiadczenia niezwłocznie, najp3źniej jednak w ci3gu 7 dni od dnia otrzymania dokument3w uzasadniaj3cych wypłat3.
2. Ze řwiadczenia przypadaj3cego do wypłaty, na wniosek osoby, kt3r3 pokryła koszty pogrzebu ubezpieczonego, mog3 być wypłacone w całořci lub w cz3řci udowodnione koszty pogrzebu, nie pokryte z ubezpieczenia społecznego.

§ 19

Uprawniony do řwiadczenia powinien złożyć w PZU:

- 1) zgłoszenie zgonu na formularzu PZU;
- 2) akt zgonu;
- 3) dow3d osobisty w celu stwierdzenia tożsamořci, pokrewieństwa lub powinowactwa, a w razie potrzeby inne dokumenty lub ořwiadczenia na formularzu PZU.

POSTANOWIENIE KOŃCOWE

§ 20

W przypadkach uzasadnionych szczeg3lnymi okolicznořciami mog3 być, w porozumieniu z ubezpieczaj3cym, stosowane w umowie ubezpieczenia warunki indywidualne.

POSTANOWIENIA DODATKOWE DO OGÓLNYCH WARUNKÓW UBEZPIECZENIA

Kod zmiany: DIU0001

POSTANOWIENIA OGÓLNE

§ 1

W ramach umowy ubezpieczenia indywidualnie kontynuowanego – odpowiednio:

- 1) grupowego ubezpieczenia pracowniczego typ P, kod warunków POKP10 albo
- 2) grupowego ubezpieczenia rodzinnego na życie typ D, kod warunków D1KP10, D2KP10, D3KP10, D4KP10, D7KP10, D8KP10 albo
- 3) grupowego ubezpieczenia na życie typ Życie, kod warunków ŻOKP10,

wprowadza się następujące postanowienia dodatkowe.

§ 2

1. Przed zawarciem umowy PZU Życie SA doręcza ogólne warunki ubezpieczenia osobie, która wnioskuje o zawarcie umowy. Integralną częścią niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia jest informacja wskazująca, które z postanowień dotyczą podstawowych warunków umowy.
2. W zasadach ustalania świadczeń należnych z tytułu umowy nie ma zastosowania stopa techniczna.
3. Zmiany w umowie są dokonywane w drodze negocjacji, w trybie ofertowym bądź w inny przewidziany ogólnie obowiązującymi przepisami prawa sposób i potwierdzane w formie pisemnej.
4. W sprawach nieuregulowanych w ogólnych warunkach ubezpieczenia oraz niniejszych postanowieniach dodatkowych mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego, ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej oraz inne stosowne przepisy prawa.

§ 3

1. Ubezpieczony jest obowiązany:
 - 1) zgłaszać PZU Życie SA zmiany danych osobowych i teledreśowych własnych i uposażonych;
 - 2) terminowo opłacać składki.
2. Ubezpieczony ma prawo wskazać, dowolnie zmieniać i odwoływać uposażonych.
3. Ubezpieczony ma prawo żądać, by PZU Życie SA wypełniał prawidłowo i terminowo obowiązki wynikające z ogólnych warunków ubezpieczenia i z ust. 4 oraz z obowiązujących przepisów prawa, w szczególności kodeksu cywilnego i ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej.
4. PZU Życie SA jest obowiązany:
 - 1) prawidłowo i terminowo wykonywać zobowiązania przewidziane umową;
 - 2) przekazywać ubezpieczonemu, na piśmie albo za jego zgodą na innym trwałym nośniku lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej – informacje dotyczące zmiany warunków umowy lub zmiany prawa właściwego dla umowy, przed wyrażeniem przez strony zgody na dokonanie takich zmian, z określeniem wpływu tych zmian na wartość świadczeń przysługujących z tytułu umowy; pod pojęciem trwałego nośnika rozumie się materiał lub narzędzie umożliwiający konsumentowi lub przedsiębiorcy przechowywanie informacji kierowanych osobiście do niego, w sposób umożliwiający dostęp do informacji w przyszłości przez czas odpowiedni do celów, jakim te informacje służą, i które pozwalają na odtworzenie przechowywanych informacji w niezmienionej postaci.
 - 3) informować ubezpieczonego o zaistnieniu zdarzeń objętych odpowiedzialnością PZU Życie SA, jeżeli zdarzenie zostało zgłoszone do PZU Życie SA, a osobą występującą z tym zgłoszeniem nie jest ubezpieczony;

- 4) informować osobę występującą z roszczeniem, pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia zobowiązania, jeżeli jest to niezbędne do prowadzenia dalszego postępowania;
 - 5) informować pisemnie osobę zgłaszającą roszczenie, o przyczynach niemożności zaspokojenia roszczenia w całości lub części w przewidzianym terminie oraz wypłacić bezsporną część świadczenia;
 - 6) informować pisemnie osobę występującą z roszczeniem, że świadczenie nie przysługuje w całości lub części, wskazując na okoliczności i podstawę prawną uzasadniającą całkowitą lub częściową odmowę wypłaty świadczenia, z pouczeniem o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
 - 7) udostępniać ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem, osobie uprawnionej do żądania spełnienia świadczenia – informacje i dokumenty, które miały wpływ na ustalenie odpowiedzialności PZU Życie SA lub wysokości świadczenia; na żądanie wyżej wymienionych osób informacje i dokumenty mogą być udostępniane również w postaci elektronicznej;
 - 8) udostępnić na żądanie ubezpieczonego informacje o oświadczeniach złożonych przez niego na etapie zawierania umowy ubezpieczenia lub kopie dokumentów sporządzonych na tym etapie.
5. Ubezpieczony ma prawo odstąpienia od umowy bez podania przyczyny, w terminie 30 dni od zawarcia umowy. Jeżeli najpóźniej w chwili zawarcia umowy PZU Życie SA nie poinformował ubezpieczonego o prawie odstąpienia od umowy, termin 30 dni biegnie od dnia, w którym ubezpieczony dowiedział się o tym prawie. W przypadku odstąpienia po opłaceniu składki, PZU Życie SA zwraca ubezpieczonemu składkę pomniejszoną o jej część odpowiadającą okresowi odpowiedzialności PZU Życie SA, o ile nie zostało to odmiennie uregulowane w umowie.
6. Umowa może być wypowiedziana przez ubezpieczonego w każdym czasie, bez podania przyczyny, na piśmie, z zachowaniem jednodzielnego okresu wypowiedzenia. Okres wypowiedzenia rozpoczyna się pierwszego dnia miesiąca następującego bezpośrednio po miesiącu, w którym PZU Życie SA otrzymał oświadczenie o wypowiedzeniu.
7. PZU Życie SA wykonuje zobowiązania najpóźniej w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o zdarzeniu objętym odpowiedzialnością PZU Życie SA.
8. W przypadku, gdy wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZU Życie SA w stosunku do ubezpieczonego albo wysokości zobowiązania okazało się niemożliwe, PZU Życie SA wykonuje zobowiązanie w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe, z tym że część bezsporna świadczenia zostanie wypłacona w terminie wskazanym w ust. 7.
9. Świadczenie wypłacane jest w formie jednorazowej w pełnej należnej kwocie.
10. Jeżeli świadczenie nie przysługuje, PZU Życie SA informuje o tym niezwłocznie osobę występującą z roszczeniem, wskazując na okoliczności oraz podstawę prawną, uzasadniającą odmowę wypłaty świadczenia, z pouczeniem o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
11. W przypadku, gdy PZU Życie SA w związku z wykonaniem któregokolwiek ze zobowiązań wynikających z umowy obowiązany jest zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa pobrać i odprowadzić jakiegokolwiek kwoty, w tym w szczególności kwoty na poczet zobowiązań podatkowych osób uprawnionych,

kwoty pobrane i odprowadzone przez PZU Życie SA pomniejszają kwoty stosownych wypłat płatnych przez PZU Życie SA na podstawie umowy.

12. Opodatkowanie zobowiązań PZU Życie SA regulują obowiązujące przepisy prawa dotyczące podatku dochodowego, w szczególności przepisy ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.
13. Wszystkie powiadomienia, wnioski i oświadczenia PZU Życie SA mające związek z umową wymagają dla swej skuteczności zachowania formy pisemnej lub innej formy uzgodnionej przez ubezpieczonego i PZU Życie SA i wywierają skutek prawny z chwilą doręczenia.
14. Wszystkie powiadomienia, wnioski i oświadczenia mające związek z umową kierowane do PZU Życie SA wymagają dla swej skuteczności zachowania formy pisemnej lub innej formy uzgodnionej przez ubezpieczonego i PZU Życie SA i wywierają skutek prawny z chwilą doręczenia.
15. PZU Życie SA i ubezpieczony obowiązani są informować o każdej zmianie adresów.
16. Powództwo o roszczenia wynikające z umowy można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby: ubezpieczonego, uposażonego lub innego uprawnionego do żądania spełnienia świadczenia z umowy ubezpieczenia, albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania spadkobiercy: ubezpieczonego, uposażonego lub innego uprawnionego do żądania spełnienia świadczenia z umowy ubezpieczenia.
17. Prawem właściwym w stosunkach wynikających z umowy jest prawo polskie.

§ 4

1. Ubezpieczonemu, uposażonemu i innemu uprawnionemu do żądania spełnienia świadczenia z umowy ubezpieczenia, będącemu osobą fizyczną, przysługuje prawo złożenia reklamacji w rozumieniu ustawy o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego i o Rzeczniku Finansowym, tj. prawo skierowania wystąpienia do PZU Życie SA, w którym zgłasza on zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez PZU Życie SA.
2. Reklamacja składa się w każdej jednostce PZU Życie SA obsługującej klienta.
3. Reklamacja może być złożona w formie:
 - 1) pisemnej – osobiście albo przesyłką pocztową w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe;
 - 2) ustnej – telefonicznie albo osobiście do protokołu podczas wizyty osoby, o której mowa w ust. 1, w jednostce, o której mowa w ust. 2;
 - 3) elektronicznej – wysyłając e-mail na adres reklamacje@pzu.pl lub wypełniając formularz na pzu.pl.
4. PZU Życie SA rozpatruje reklamację i udziela na nią odpowiedź, bez zbędnej zwłoki, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania reklamacji, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie, o którym mowa w ust. 4, PZU Życie SA przekazuje osobie, która złożyła reklamację, informację, w której:
 - 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;

- 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
- 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.
6. Odpowiedź PZU Życie SA na reklamację zostanie dostarczona osobie, która ją złożyła, w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji w rozumieniu ustawy o usługach płatniczych lub pocztą elektroniczną wyłącznie na wniosek tej osoby.
7. Klientowi, o którym mowa w ust. 1, przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
 - 1) nieuwzględnienia roszczeń w trybie rozpatrywania reklamacji;
 - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą klienta w terminie określonym w odpowiedzi na tę reklamację.
8. Skargę lub zażalenie, nie będące reklamacją, o której mowa w ust. 1, składa się w formie pisemnej do każdej jednostki PZU Życie SA obsługującej klienta, na infolinię PZU Życie SA albo poprzez formularz na stronie www.pzu.pl, w sposób umożliwiający identyfikację osoby wnoszącej i przedmiotu skargi lub zażalenia.
9. Skargi i zażalenia rozpatrywane są przez jednostki organizacyjne PZU Życie SA, zgodnie z zakresem ich działania.
10. PZU Życie SA rozpatruje skargę lub zażalenie niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 30 dni od daty otrzymania, i udziela pisemnej odpowiedzi, a w przypadku niemożności ich rozpatrzenia w powyższym terminie zawiadamia pisemnie wnoszącego z podaniem przyczyny zwłoki i nowego terminu rozpatrzenia.
11. Ubezpieczonemu, uposażonemu i innemu uprawnionemu do żądania spełnienia świadczenia z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
12. PZU Życie SA podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.
13. Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej zakładu ubezpieczeń są dostępne na stronie internetowej pzu.pl w części dotyczącej relacji inwestorskich.
14. Podmiotem uprawnionym w rozumieniu ustawy o pozasądowym rozpatrywaniu sporów konsumenckich, właściwym dla PZU Życie SA do pozasądowego rozpatrywania sporów, jest Rzecznik Finansowy, którego adres strony internetowej jest następujący: www.rf.gov.pl.

§ 5

Niniejsze postanowienia dodatkowe zostały zatwierdzone uchwałą nr UZ/482/2008 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie SA z dnia 22 grudnia 2008 roku, ze zmianami zatwierdzonymi uchwałą nr UZ/19/2011 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie SA z dnia 24 stycznia 2011 roku, uchwałą nr UZ/150/2013 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie SA z dnia 5 sierpnia 2013 roku, uchwałą nr UZ/106/2014 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie SA z dnia 22 maja 2014 roku, uchwałą nr UZ/241/2015 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie SA z dnia 15 grudnia 2015 roku oraz uchwałą nr UZ/3/2017 Zarządu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń na Życie SA z dnia 5 stycznia 2017 roku.